

OBSAH

Předmluva	7
Autorova předmluva k českému vydání Dějin filmu	12
I. ČÁST 1895–1908	
1. kapitola — SNY O FILMU	
Film realizuje snahy tvůrců z různých oblastí umění. Film jako syntetické umění je současně nejstarším a nejmladším uměním.	21
2. kapitola — PRVNÍ KROKY	
Bratři Lumièrové. Fotografický film jako odraz skutečnosti (»oživlé fotografie«). Počátky reportáže a dokumentárního filmu.	26
Dodatky: Bratři LUMIÈROVÉ — Kazimierz PRÓSZYŃSKI — Max SKLADANOWSKY — Iosif TIMČENKO.	31
3. kapitola — GEORGES MÉLIÈS, TVŮRCE FILMOVÉ PODÍVANÉ	
Počátky hraného filmu. Melièsova tvůrčí fantazie a její dvě cesty: wellsovsko-vernovská a rekonstrukce historických událostí. Spojení s iluzionistickým divadlem. Film začíná využívat prostředků ostatních umění.	33
Dodatky: CESTA NA MĚSÍC — Georges MÉLIÈS	38
4. kapitola — FILMOVÁ DÍLNA	
Genealogie filmových výrazových prostředků: laterna magika, kabinet voskových figur, iluzionistické divadlo. Průkopníci filmového umění: brigh-tonská filmová škola (Smith a Williamson). Zecca, Méliès, Porter.	39
Dodatky: BIOGRAPH — EDISON COMPANY — Charles PATHÈ — Edwin PORTER — George Albert SMITH — James WILLIAMSON. — Ferdinand ZECCA.	47
5. kapitola — POUŤOVÝ BIOGRAF	
Rozbor filmové podívané a její umělecké hodnoty v první etapě filmového vývoje. Realismus primitivních filmů pro pouťové biografy. Modely filmové podívané. Vliv filmového publika na tvůrce; sociální tematika.	49
Dodatky: KLEPTOMANKA — ZÁLOŽNÍK PŘED VÁLKOU A PO NÍ.	56

II. ČÁST 1908–1914

6. kapitola— IMPÉRIUM PATHÉ A RECEPT SPOLEČNOSTI FILM D'ART
Přechod od řemeslné výroby k průmyslové. Firma Pathé-Frères. Vliv industrializace na charakter filmové produkce. Výzva k nové kategorii diváků. Pokusy o zušlechtní filmové podívané jejím spojením s divadlem a literaturou. Nezdářil ilustrace literárních děl a napodobování divadla. Reakce na produkci Film d'Art: série filmů Louise Feuillada Život jaký je. Příklon k naturalistickému směru. Albert Capellani přenáší do filmu zkušenosti Antoinova divadla. Dobrodružné filmy v režii Victorina Jasseta. Akcenty společenské kritiky v prvních francouzských komediích. 59
Dodatky: BÍDNÍCI — Albert CAPELLANI — DRAHOTA POTRAVIN — Jean DURAND — ECLAIR — Louis FEUILLADE — FILM D'ART — GAUMONT — Victorin JASSET — Max LINDER — PATHÉ — ZAVRAŽDĚNÍ VÉVODY DE GUISE. 71
7. kapitola — ITALSKÝ FILM VE STÍNU GABRIELA D'ANNUNZIA
Příznivé podmínky pro rozvoj filmové výroby. Zrození italského historického a psychologického filmu. Úloha Gabriela D'Annunzia. Imperialistické tendence italských filmů. Realistické tendence: neapolská škola. 75
Dodatky: Francesca BERTINIOVÁ — CIBIRIA — Gabriele D'ANNUNZIO — Nino MARTOGGIO — QUO VADIS? — ZA VĚČNÉ TMY. 83
8. kapitola — DÁNSKÝ FILM VLÁDNE VE STŘEDNÍ EVROPĚ
Příčiny rozvoje filmového výrobního střediska. Dánské psychologicko-salónní filmové drama předchůdcem hollywoodských komerčních filmů. Autoři scénářů. Přeměny dánského filmu kolem roku 1913: adaptování literárních děl. Asta Nielsenová — velká filmová herečka. 86
Dodatky: Peter Urban GAD — Asta NIELSENOVÁ — NORDISK. 92
9. kapitola — POČÁTKY KARIÉRY AMERICKÉHO FILMU
Podmínky, napomáhající rozvoji amerického filmu. Masová popularita pouťového biografu. Patentová válka. Konzervativní charakter repertoáru trustových filmových společností. »Nezávislí« si získávají publikum. Kovojské a detektivní filmy, »slapstick-comedy« — typické formy pouťového biografu na půdě Spojených států. Zrod nových výrazových prostředků v americkém filmu a jejich vliv na evropský film. David W. Griffith nachází svůj vzor v literární tvorbě Charlese Dickense a klade základy moderních uměleckých filmových postupů. 94
Dodatky: Gilbert M. ANDERSON — James Stuart BLACKTON — ESSANAY — David Wark GRIFFITH — HOLLYWOOD — MOTION PICTURE PATENTS COMPANY — Mack SENNETT — VITAGRAPH. 109
10. kapitola — PRVNÍ KROKY RUSKÉHO FILMU
Francouzské společnosti se zaměřují na adaptace ruských klasiků. Divadelní ráz ruských filmů. Počátek práce ruských filmových tvůrců: Protazanova, Bauera, Gardina. Chanžonkov se svými dekadentními psychologickými filmovými dramaty ovládá ruské kino. Postoje Stanislavského a Gorkého k filmu. Trvalé hodnoty ruského filmu v první etapě jeho rozvoje. 114
Dodatky: Alexandr CHANŽONKOV — OBRANA SEVASTOPOLU — Władysław STAREWICZ. 122
11. kapitola — POČÁTKY POLSKÉ KINEMATOGRAFIE
Průkopníci polské kinematografie; reportážní charakter jejich filmů. Půjčovny uvádějí zahraniční filmy. První polský hraný film, natočený francouzským kameramanem. Činnost společnosti Slinks a konkurenčních fi-

rem. Vlivy francouzského filmového života: literární a dramatické adaptace vznikají podle vzoru společnosti Film d'Art, sociální filmy a filmy ze života podle vzoru řady francouzských naturalistických filmů Život jaký je.

124

Dodatky: Aleksander HERTZ — Kazimierz KAMIŃSKI — SFINKS.

131

12. kapitola — VÍTĚZSTVÍ FILMU

Shrnutí období 1908—1914. Krystalizace filmových forem. Komericializace omezuje svobodu filmových tvůrců. Potenciální možnosti vytvoření filmového umění. Boj mezi realistickými a antirealistickými tendencemi ve filmových dílech. Estetické problémy filmu, řešené ve filmovém tisku.

133

Dodatky: Ricciotto CANUDO.

III. ČÁST 1914—1918

13. kapitola — POČÁTKY AMERICKÉHO FILMOVÉHO IMPÉRIA

Válečná konjunktura, výstavba filmového průmyslu, ovládnutí evropských trhů. Koncepce celovečerních hraných filmů mění styl výroby i systém distribuce filmů. Éra režisérů. Zrození národa — klasický příklad filmového vyprávění. Další Griffithův krok: svobodný pohyb kamery — Intolerance. Nová etapa vývoje kovbojského filmu — western — je zásluhou Thomase H. Ince. Mack Sennett — další vývoj komedie. Počátky práce Charlieho Chaplina, metody jeho tvorby, humanistické hodnoty v jeho filmech. Douglas Fairbanks, Pearl Whiteová, Mary Pickfordová.

145

Dodatky: Douglas FAIRBANKS — FIRST NATIONAL — William FOX — Charles CHAPLIN — Thomas Harper INCE — INTOLERANCE — Carl LAEMMLE — PARAMOUNT — Mary PICKFORDOVÁ — TRIANGLE — Pearl WHITEOVÁ — ZROZENÍ NÁRODA — Adolph ZUKOR.

160

14. kapitola — »WEHRMACHT« ZAKLÁDÁ FILMOVOU SPOLEČNOST UFA

Fantastika raných filmů — prvky specificky národní tvorby. Předchůdci filmového expresionismu. Význam Wegenerových filmů: polyfonní charakter filmového umění a kolektivní styl práce ve filmovém ateliéru. Geneze výroby německých velkofilmů: intervence armády a státu do otázek filmu.

166

Dodatky: PRAŽSKÝ STUDENT — Stellan RYE — UFA — Paul WEGENER.

173

15. kapitola — KRIZE ZÁPADOEVROPSKÉHO FILMU

Úpadek filmu ve Velké Británii (kosmopolitismus, technická a umělecká zastoalost); ve Francii (ustrnutí na divadelních formách) a v Itálii (kult »divy«). Činnost Lucia D'Ambry. Futuristický manifest o filmu: vyhlášení války fabuli a divadelnímu pojetí.

175

Dodatky: André ANTOINE — Thomas BENTLEY — Lucio D'AMBRA — Louis DELLUC — Emilio GHIONE — JUDEX.

186

16. kapitola — DVĚ ŠKOLY CARSKÉHO FILMU

Dekadentní proud ve filmové tvorbě (»chanžonkovština«) a realistický proud (utvářející se pod vlivem školy K. S. Stanislavského).

189

Dodatky: Vladimír GARDIN — PIKOVÁ DÁMA — Jakov PROTAZANOV.

196

17. kapitola — POLSKÝ FILM BĚHEM VÁLKY

Emigrace polských filmových tvůrců do Ruska a jejich činnost. Polská filmová komedie. Varšavská filmová produkce pod kontrolou centrálních mocností. Aktualizace tematiky napomáhá rozchodu s adaptacemi. Okupační mocnosti se pokoušejí zapojit film do politického života. Monopolní postavení firmy Sfinks napomáhá snížení umělecké hodnoty filmů.

198

Dodatky: Pola NEGRI.

203

18. kapitola — TROJÍ ROZBĚH ČESKÉHO FILMU

J. E. Purkyně a J. M. Petzval. Český kinematograf 1898 — podnět, který zplání. V. Tille — první průkopník vědecké filmové estetiky. Obnovení výroby v roce 1910. Mezinárodní úspěch dokumentaristiky. Divadelníci se podílejí na tvorbě. První psychologická dramata a adaptace divadelních her a oper. Válka ruší výrobu. Divácký úspěch veseloher oživuje produkci. S novými společnostmi nastupuje nová filmařská generace.

205

19. kapitola — VZNIK NOVÉHO UMĚNÍ

Společenská úloha filmu za války. Zásahy státu do záležitostí filmové tvorby. Dva postoje tvůrců vůči konformismu. Krystalizace ideového profilu filmu a forem filmové podívané. Nový způsob předvádění filmu. Tři vývojové tendence hraných filmů: rozčlenění podle Wegenera (Německo) a Lindsaye (USA). Odpůrci filmu nevidí další možnosti vývoje filmového umění. První teoretická zobecnění. Přínos filmových tvůrců (režiséra, scenáristy, kameramana a herců) k uměleckému zdokonalení filmu.

218

Dodatky: ANIMOVANÝ FILM — Vachel LINDSAY.

233

EDIČNÍ POZNÁMKA

234

BIBLIOGRAFIE

237

REJSTŘÍK JMEN

246

REJSTŘÍK FILMŮ PODLE ORIGINÁLNÍCH NÁZVŮ

257

REJSTŘÍK FILMŮ PODLE ČESKÝCH NÁZVŮ

273

REJSTŘÍK FILMOVÝCH SPOLEČNOSTÍ

289

VYSVĚTLIVKY K REJSTŘÍKŮM

291

OBSAH

292